

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้อองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วยวัตถุประสงค์หลักคือการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

คณะผู้วิจัยได้จัดให้มีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินกิจกรรมเชิงวิชาการและการพัฒนาที่หลากหลาย อาทิ การสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนาม การประชุมสัมมนาร่วมกับตัวแทนทั้ง 12 ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ประเมินผล (ก่อน)การดำเนินโครงการและกิจกรรมย่อย จัดทำแผนและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานฯ โดยภาคีเครือข่ายชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการโดยใช้แบบสอบถาม ประเมินผล (หลัง) การดำเนินโครงการและกิจกรรมย่อยต่างๆ และจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณะ

จากข้อมูลดังกล่าวได้นำมาสู่แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวแบบใหม่ ที่วางอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การประชุมหารือร่วมกัน ของสมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัยร่วมกับคณะนักวิจัยหลายครั้ง และในที่สุดที่ประชุมได้มีความเห็นพ้องต้องกันว่า ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการนำองค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ดำเนินการ ประวัติความเป็นมา ประเพณี พิธีกรรม ศิลปะการแสดง ศิลปหัตถกรรม ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน มาใช้เพื่อพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกและขายสินค้าพื้นเมือง รวมทั้งการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ของข้อมูลสินค้าพื้นเมือง และข้อมูลเทศกาลและงานประเพณี เพื่อสะท้อนให้เห็นตัวตนและอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของคนในชุมชนโดยรอบ

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอจากระดับพื้นที่ ให้มีการพัฒนาระบบมัคคุเทศก์ชุมชน ระบบและมาตรการต่างๆ เพื่อความปลอดภัย สภาพการเข้าถึงชุมชน การสร้างจุดหมายปลายทางที่มีป้ายบอกที่ตั้ง ความสำคัญของชุมชน แหล่งท่องเที่ยว และหมายเลขถนน เช่น ให้มีป้ายบอกระบบการจัดบริการรถยนต์โดยสารประเภทต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีป้ายบอกแหล่งบริการ เช่น ปั๊มน้ำมัน ห้องน้ำ ที่พักริมทางและสถานที่จอดรถที่เป็นมาตรฐาน ตลอดจนมีการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ ระหว่างท่าอากาศยานหรือสถานีขนส่งกับที่พัก รวมทั้งการจัดบริการด้านข้อสนเทศและประชาสัมพันธ์ของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อันได้แก่กิจกรรมบันเทิงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจตลอดปี ในรูปแบบต่างๆ เช่น เว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ รูปภาพ โปสเตอร์ แผ่นพับ เป็นต้น

Abstract

The Participatory Development of Communities around Sukhothai Historical Park by Cultural Knowledge for Tourism was a focus of communities' cultural tourism development in the research area of Sukhothai province.

Research team conducted a study in participatory action research which consists of academic activities and the development of a variety such as exploration and field data collection and seminar. The research area of twelve communities and related organizations has cooperated in participatory tourism development, project evaluation before proceed some activity and sub-activity, planning arrangement in tourism development project, tourists satisfactory evaluation by using questionnaires and project evaluation, and meetings to disseminate research results to the public.

As a result, a new tourism theory was designed base on the community participatory which compose with many cooperated meetings of Sukhothai Tourism Association and research team. Finally, the meeting agreed to use identity cultural knowledge from community participation such as legend, history, tradition, ritual, performance art, art and craft, and etc. for developing community around Sukhothai Historical Park to become a new tourism route. The use of cultural community identity in basic structural and systematic development such as lodging, restaurant, souvenir and hand craft shop, including the publication of local products and festivals reflected local nature and the personality of the people in surrounding communities. In addition, there is also a another proposal from the research area about community guide development, security system, community approaching condition, tourism information and landmark, private and public transportation information, tourism facility and service information, as well as public relation information such as website, publication, radio media, television media, poster, brochure, and so on.